

سراینده باش و فزاینده باش
شب و روز بارامش و خنده باش

چنان رو که پرسند روز شمار
نییچی سر از شرم پروردگار

به داد و دهش گیتی آباد دار
دل زیردستان خود شاد دار

که بر کس نماند جهان جاودان
نه بر تاجدار و نه بر موبدان

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر الگوی رفتار برنامه ریزی شده بر مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در زنان خانه دار شهر قزوین

پایان نامه ی دوره مدیریت عالی بهداشت

استاد مشاور:

دکتر محمدرضا شیخی
دکتری تخصصی روانپرستاری

استاد مشاور:

دکتر محمدمهدی امام جمعه
دکتری تخصصی بهداشت محیط

استاد راهنما:

دکتر عیسی محمدی زیدی
دکتری تخصصی آموزش بهداشت

ارائه:

سیدعلیرضا بابایی
دانشجوی MPH ارتقاء سلامت

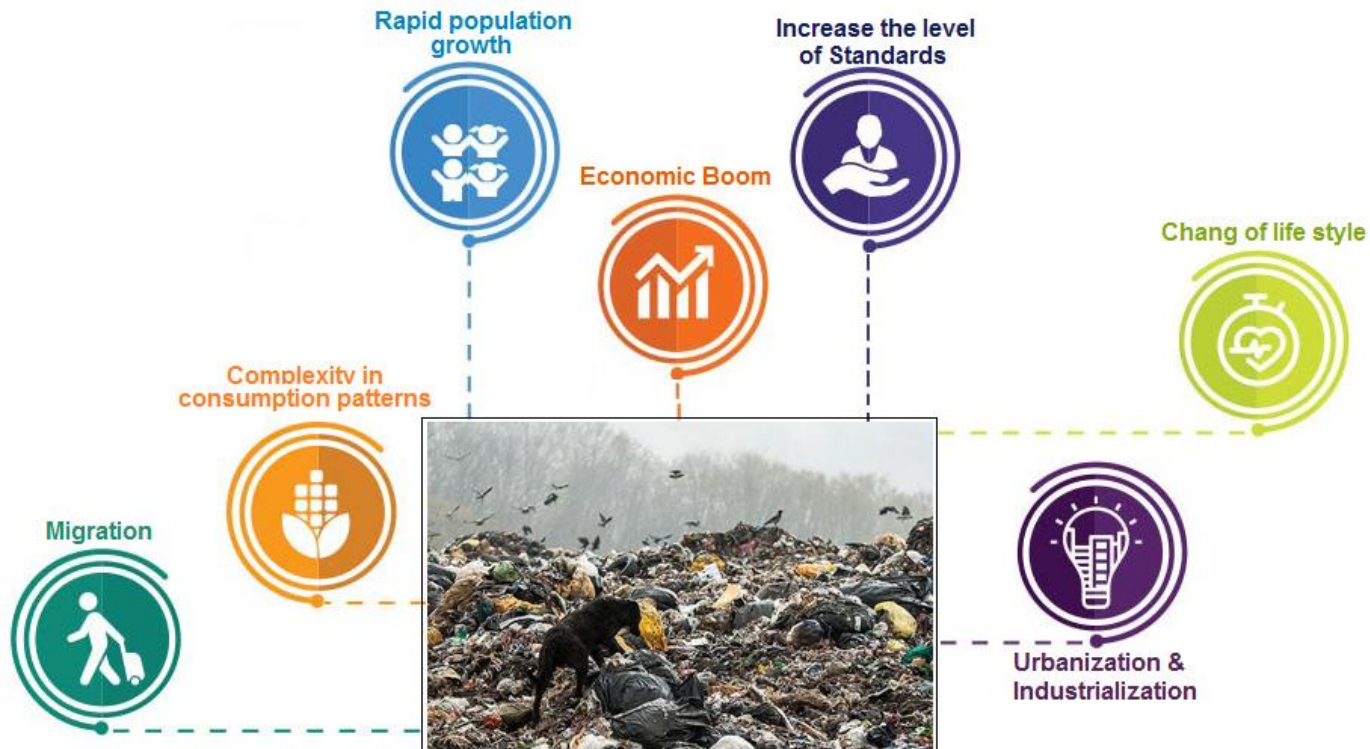

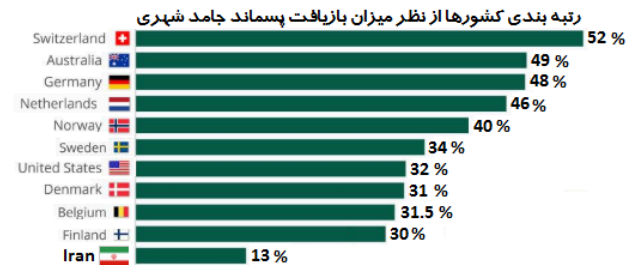
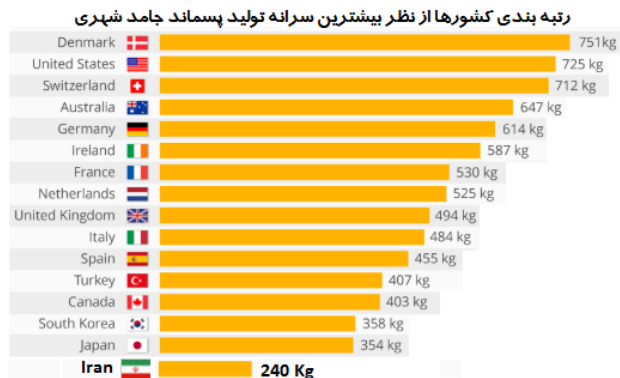
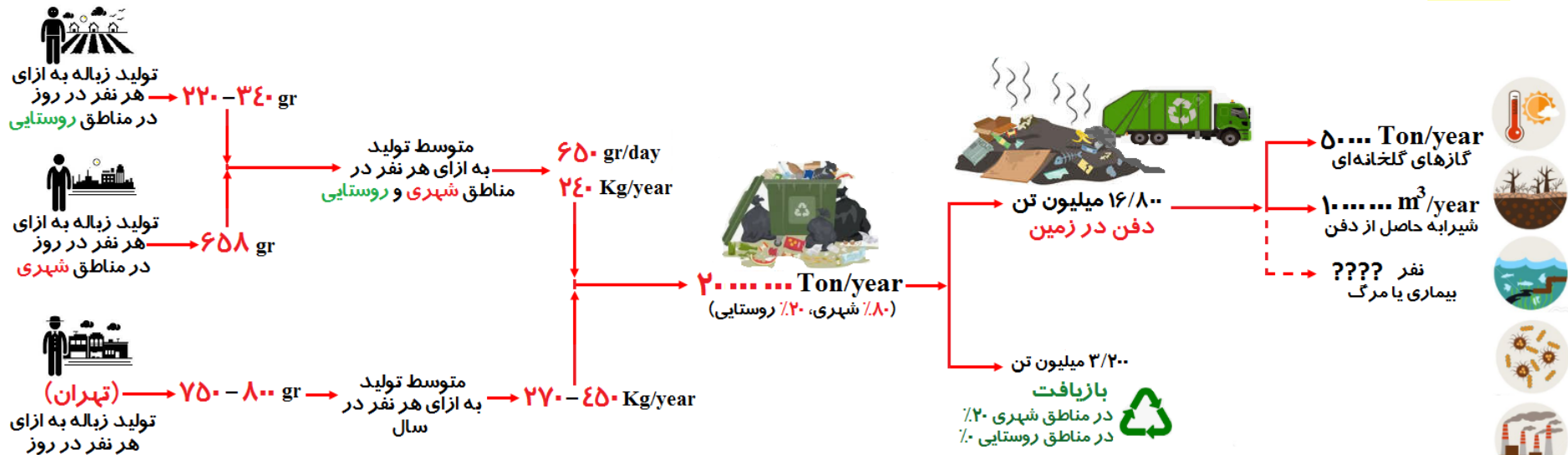
دانشکده بهداشت
دانشگاه علوم پزشکی قزوین

مقدمه و بیان مسئله

هم اکنون، مدیریت پسماندهای جامد شهری بعنوان یکی از مهم‌ترین چالش‌های بهداشتی و زیست‌محیطی در کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه است.

مدیریت پسماند شهری در ایران

✍ ۷٪ جداسازی در مبدا تولید

✍ ۱۳٪ بازیافت

✍ ۳٪ دفن مهندسی و بهداشتی

✍ ۷۷٪

دفن غیربهداشتی، دفع در محیط باز،
سوزاندن و سایر روش‌های غیراصولی

پسماندهای خطرناک خانگی

این مواد شامل طیف وسیعی از باقیمانده‌ها، لوازم و مواد مصرفی در خانه از جمله:

محصولات نگهداری
اتومبیل

داروها
مراقبت‌های پزشکی در منزل
و محصولات مراقبت شخصی

تمییزکننده‌های
خانگی

باتری‌ها و لامپ‌ها
محصولات الکترونیکی

رنگ‌ها و حلال‌ها

آفت‌کش‌ها
و مواد شیمیایی

پسماندهای خطرناک خانگی

به موادی اطلاق می‌گردد که حداقل یا بطور همزمان دارای یک یا چند ویژگی از خصوصیات سمیت، خوردندگی، قابلیت اشتعال و واکنش پذیری را داشته باشند.

بنابر ماهیت آلاینده‌گی، بهداشتی و ایمنی خود از اهمیت زیادی برخوردار هستند.

معرف سمی ترین بخش پسماندهای جامد شهری هستند.

مدیریت نامناسب پسماندهای خطرناک خانگی و مخلوط آنها با پسماندهای جامد شهری موجب انتشار مقادیر زیادی از آلاینده-های آلی و شیمیایی، فلزات سنگین، مواد پایدار و مقاوم به محیط زیست می‌گردد.

پسماندهای خطرناک خانگی

✍ در کشور ما همانند بسیاری از کشورهای در حال توسعه الزامات یا برنامه‌ای برای مدیریت این بخش از پسماند وجود ندارد. و یا بصورت بسیار محدود در تعداد اندکی از شهرها بصورت ناقص انجام می‌شود.

پسماندهای خطرناک خانگی

✍️ **جداسازی و حذف عملی بخش خطرناک** پسماندهای جامد شهری منجر به کاهش چشمگیر خطرات بهداشتی، ایمنی و زیست‌محیطی و صرفه جویی در هزینه‌های اقتصادی و انرژی جوامع می‌گردد.

بخش خطرناک
Hazardous

بخش تجزیه پذیر (آلی)
Biodegradable

بخش قابل بازیافت
Recyclable

پسماندهای خطرناک خانگی

✍ برای نیل به هدف کاهش در مبداء، مردم باید **اعتقادات و رفتارهای فعلی** خود را تغییر دهند.

✍ فلسفه **تغییر رفتار** مهمترین بخش از یک برنامه موفق مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی است.

پسماندهای خطرناک خانگی

- ✍ **نخستین گام** در برنامه مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی، **ارائه آموزش** است.
- ✍ آموزش، رکن اساسی تمام رفتارهای پیشگیری کننده است.

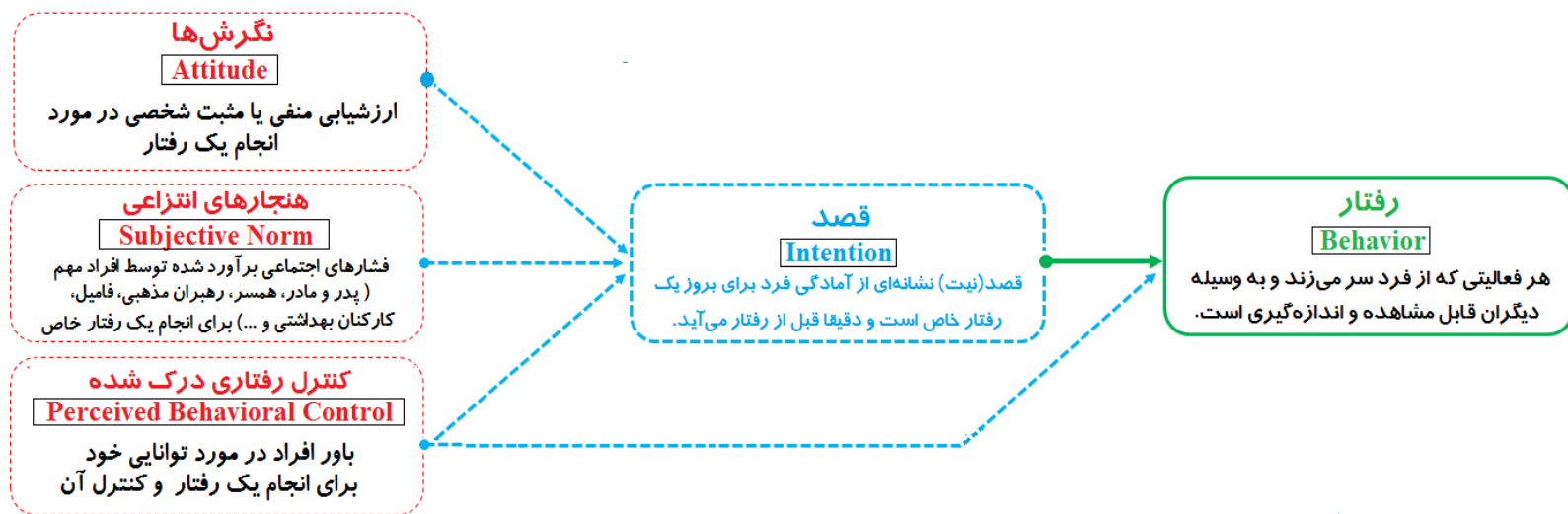

تئوری رفتار برنامه ریزی شده

یکی از الگوهای مهم تغییر رفتار و مداخلات موثر است.
این نظریه در تشخیص و درک عوامل محیطی و فردی مؤثر بر تغییر رفتار استفاده می شود.

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر الگوی رفتار برنامه‌ریزی شده بر مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در زنان خانه‌دار شهر قزوین

هدف کلی:

**تعیین میزان تاثیر
آموزش مبتنی بر تئوری رفتار برنامه‌ریزی شده بر
مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی
در زنان خانه‌دار شهر قزوین
(۱۳۹۸)**

اهداف مطالعه

زن‌خانه‌دار (Housewife, Home keeper) به زنانی گفته می‌شود که مشغول خانه‌داری بوده و دارای مهارت‌هایی از جمله مدیریت خانواده، نگهداری از فرزندان، پخت و پز و خرید لوازم و اقلام روزانه مورد نیاز خانواده می‌باشد. برابر تعریف مرکز آمار ایران، تمامی زنان ۱۰ ساله و بیشتر که در هفت روز گذشته، شاغل، بیکار، بازنشسته و یا محصل نبوده و به خانه‌داری مشغول بوده‌اند زن خانه‌دار محسوب می‌شوند.

اهداف اختصاصی:

✍️ - تعیین و مقایسه میانگین نمره **نگرش فردی** نسبت به مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در **گروه مداخله (آزمون)** و **کنترل (شاهد)** قبل و ۲ ماه بعد از مداخله آموزشی.

✍️ - تعیین و مقایسه میانگین نمره **هنجارهای انتزاعی** ترغیب کننده نسبت به مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در **گروه مداخله** و **کنترل** قبل و ۲ ماه بعد از مداخله آموزشی.

✍️ - تعیین و مقایسه میانگین نمره **کنترل رفتار درک شده** نسبت به مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در **گروه مداخله** و **کنترل** قبل و ۲ ماه بعد از مداخله آموزشی.

✍️ - تعیین و مقایسه میانگین نمره **قصد رفتاری** نسبت به مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در **گروه مداخله** و **کنترل** قبل و ۲ ماه بعد از مداخله آموزشی.

✍️ - تعیین و مقایسه میانگین نمره **رفتار** زنان خانه‌دار در مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در **گروه مداخله** و **کنترل** قبل و ۲ ماه بعد از مداخله آموزشی.

فرضیه‌ها:

✍ - میانگین نمره نگرش فردی نسبت به مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در گروه مداخله قبل و بعد از مداخله آموزشی متفاوت است.

✍ - میانگین نمره هنجارهای انتزاعی ترغیب کننده نسبت به مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در گروه مداخله قبل و بعد از مداخله آموزشی متفاوت است.

✍ - میانگین نمره کنترل رفتار درک شده نسبت به مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در گروه مداخله قبل و بعد از مداخله آموزشی متفاوت است.

✍ - میانگین نمره قصد رفتاری نسبت به مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در گروه مداخله قبل و بعد از مداخله آموزشی متفاوت است.

✍ - میانگین نمره رفتار زنان خانه دار در مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در گروه مداخله قبل و بعد از مداخله آموزشی متفاوت است.

نوع مطالعه:

- این پژوهش یک مطالعه کارآزمایی شاهددار تصادفی شده (RCT) است.
- در دو گروه آزمون و شاهد با پیش آزمون و پس آزمون قبل و بعد از مداخله آموزشی
- مبتنی بر سازه‌های تئوری رفتار برنامه‌ریزی شده (TPB)
- از بهمن ماه ۹۸ لغایت مهرماه ۹۹ انجام شد.

جامعه آماری مورد مطالعه:

✍ - جامعه آماری این پژوهش تمامی زنان خانه‌دار شهر قزوین است که برابر آمارهای سرشماری سال ۱۳۹۵ در حدود ۱۰۲۶۸۸ نفر می‌باشند.

حجم نمونه:

✍ - برای تعیین تعداد نمونه لازم از فرمول زیر استفاده شد:

$$N_A = N_B = \frac{(Z_{1-\frac{\alpha}{2}} + Z_{1-\beta})^2 [P_A(1-P_A) + P_B(1-P_B)]}{(P_A - P_B)^2}$$

که در آن:

P_A : میزان احتمالی صفت مورد مطالعه در گروه کنترل (شاهد)

P_B : میزان احتمالی صفت مورد مطالعه در گروه مداخله (آزمون)

α : خطای نوع اول (در این مطالعه احتمال خطای نوع اول ۰/۰۵ در نظر گرفته خواهد شد بنابراین ضریب اطمینان یا $Z_{1-\alpha/2}$ برابر ۱/۹۶ خواهد شد).

β : احتمال خطای نوع دوم (در این مطالعه مقدار $\beta=0/2$ در نظر گرفته خواهد شد بنابراین مقدار توان آزمون یا $Z_{1-\beta}$ برابر ۰/۸۶ خواهد شد).

حجم نمونه:

✍ - با توجه به مطالعات مقدماتی و مشابه و با حدود اطمینان ۹۵٪ و توان آزمون ۸۰٪ حجم نمونه مورد نظر بصورت زیر بدست آمد:

$$N = \frac{(1.96 + .86)^2 [(0.2 \times 0.8) + (0.4 \times 0.6)]}{(0.2 - 0.4)^2} = 79.5 \approx 80$$

✍ - با احتساب ۱۰٪ ریزش نمونه، تعداد ۹۰ نفر انتخاب شد. که بصورت تصادفی به دو گروه ۴۵ نفره (۴۵ نفر در گروه آزمون و ۴۵ نفر در گروه شاهد) تقسیم شدند.

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر الگوی رفتار برنامه‌ریزی شده بر مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در زنان خانه‌دار شهر قزوین

روش نمونه گیری:

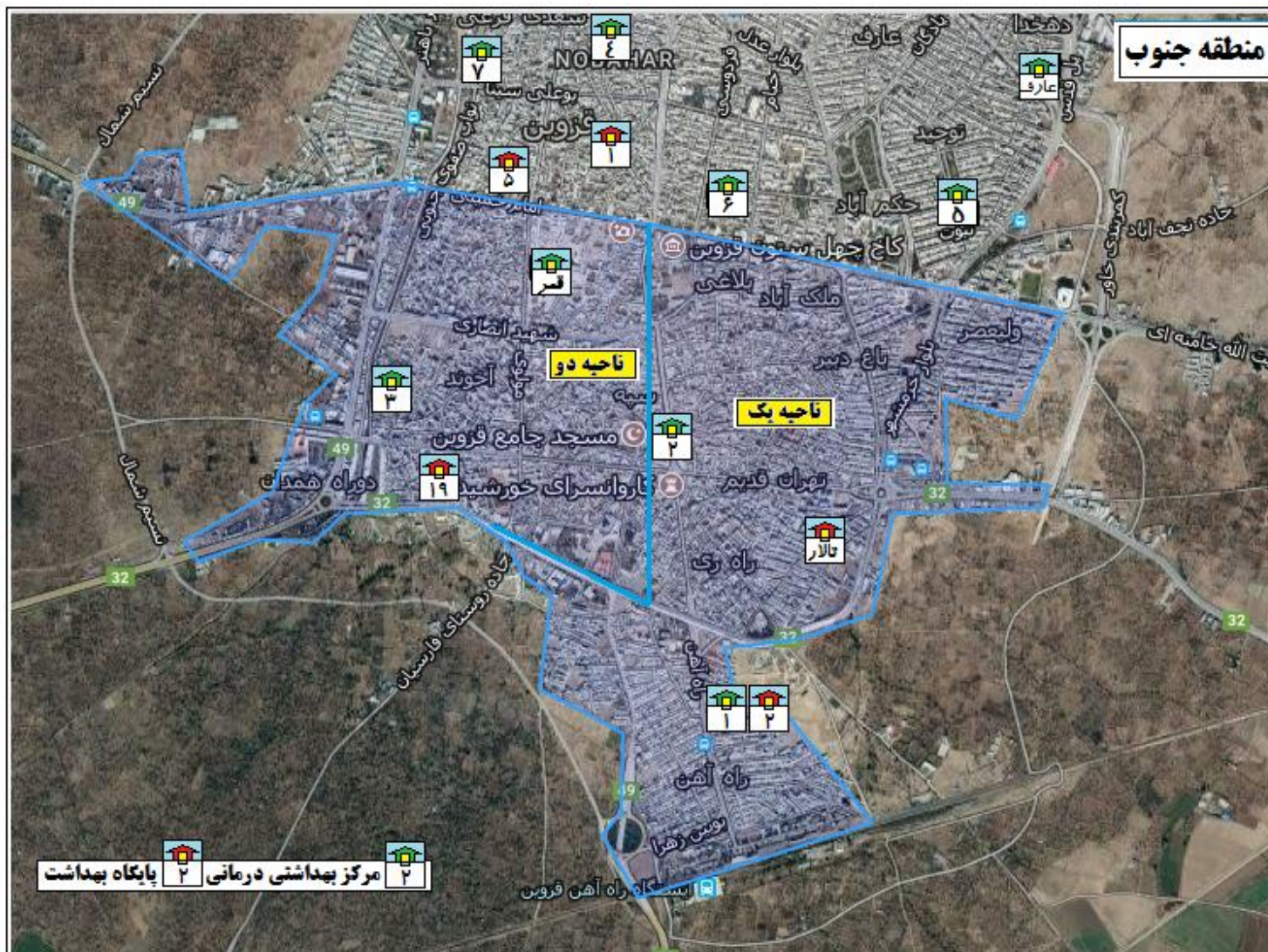
– روش نمونه گیری در این مطالعه، احتمالی چند مرحله ای (MRS) است.

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر الگوی رفتار برنامه‌ریزی شده بر مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در زنان خانه‌دار شهر قزوین

مواد و روش ها

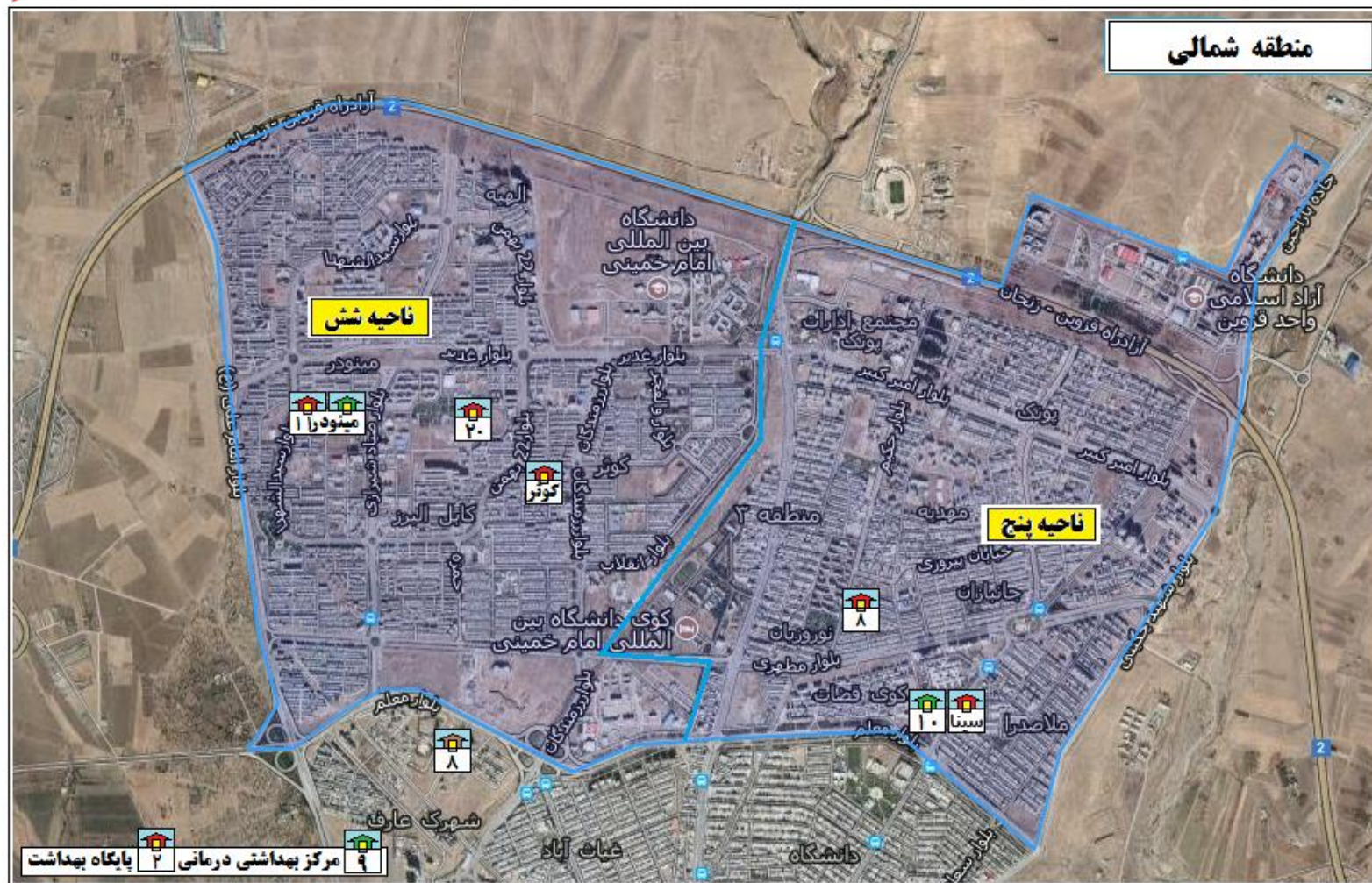

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر الگوی رفتار برنامه‌ریزی شده بر مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در زنان خانه‌دار شهر قزوین

مواد و روش ها

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر الگوی رفتار برنامه‌ریزی شده بر مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در زنان خانه‌دار شهر قزوین

انتخاب نمونه :

$$\text{نفر } ۹۰ = ۶ * ۱ * ۳ * ۵$$

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر الگوی رفتار برنامه‌ریزی شده بر مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در زنان خانه‌دار شهر قزوین

معیارهای ورود به مطالعه:

- ابراز تمایل به شرکت داوطلبانه در مطالعه
- داشتن حداقل سواد خواندن و نوشتن
- داشتن حداقل ۱۵ و حداکثر ۶۵ سال سن
- خانه داری و سکونت در شهر قزوین

معیارهای خروج از مطالعه:

- عدم همراهی و انصراف از ادامه شرکت در مطالعه
- غیبت بیش از یک جلسه از جلسات آموزشی

ابزار جمع‌آوری داده‌ها:

– ابزار جمع‌آوری داده‌های در این پژوهش پرسشنامه‌ی محقق ساخته مشتمل بر دو بخش بود:

– بخش اول

با ۷ سوال مربوط به اطلاعات جمعیت شناختی شامل سن، وضعیت تاهل، سطح تحصیلات، بعد خانوار و وضعیت اقتصادی (متوسط درآمد ماهیانه خانوار، وضعیت مسکن و خودرو شخصی) است

– بخش دوم

شامل سوالات مبتنی بر سازه‌های تئوری رفتار برنامه‌ریزی شده و بر اساس الگوی توصیه شده آجزن و بررسی متون صورت گرفته است.

این بخش در ۵ حیطه شامل:

روش جمع آوری داده‌ها:

– مقیاس **نگرش** با ۱۲ سوال و با طیف لیکرت پنج نقطه‌ای از "کاملاً مخالفم" (۱) تا "کاملاً موافقم" (۵).

دامنه‌ی نمرات این بخش بین ۱۲ تا ۶۰ بود. نمرات کمتر نشان دهنده نگرش ضعیف و نمرات بالاتر نشان دهنده نگرش مطلوب بود.

– **نرم‌های ذهنی** با ۵ سوال با استفاده از طیف لیکرت ۵ نقطه‌ای از "کاملاً صحیح است" (۵) تا "کاملاً غلط است" (۱).

دامنه‌ی نمرات در این بخش نیز بین ۵ تا ۲۵ بود. نمرات پایین‌تر نشان دهنده حمایت اجتماعی ضعیف و نمرات بالاتر نشانگر حمایت اجتماعی قوی‌تر بود.

– **کنترل رفتاری درک شده** با ۶ سوال

و دامنه ۶ تا ۳۰ با استفاده از طیف لیکرت ۵ نقطه‌ای از "اصلاً اطمینان ندارم" (۱) تا "کاملاً مطمئن هستم" (۵).

– **قصد رفتاری** با ۳ سوال

و دامنه ۳ تا ۱۵ با طیف لیکرت ۵ نقطه‌ای از "کاملاً مخالفم" (۱) تا "کاملاً موافقم" (۵) اندازه‌گیری شد.

ابزار جمع‌آوری داده‌ها:

✍️ - رفتار که به دو روش اندازه‌گیری شد:

روش اول: با استفاده از یک سوال خود گزارشی با مقیاس لیکرت ۵ نقطه‌ای از "همیشه" تا "هرگز" که از مخاطب درخواست شد به آن پاسخ دهد.

روش دوم: با استفاده از یک تقویم زمانی دو هفته‌ای شامل روزهای هفته، نوع پسماند خطرناک خانگی و روش برخورد با زباله که توسط مخاطب تکمیل گردید.

روایی و پایایی ابزار:

روایی ابزار یا Validity:

- در ابتدا برای وضوح و قابلیت درک سوالات برای گروه هدف، سوالات ساخته شده در اختیار ۱۵ نفر از زنان خانه دار مشابه گروه هدف قرار داده شد تا به سوالات پاسخ دهند و هر گونه ابهام و سوالی که برای ایشان مطرح شد بازگو نمایند سپس بر اساس بازخوردهای مکرر آنان سوالات ساخته شده اصلاح گردید (Lay people)
- سپس جهت تعیین روایی پرسشنامه از ۲ شاخص **نسبت روایی محتوا** (CVR) و **شاخص روایی محتوا** (CVI) استفاده شد.
- بدین منظور پرسشنامه در اختیار ۱۲ نفر از متخصصین شامل، آموزش بهداشت (۷ نفر)، بهداشت محیط (۳ نفر)، روانشناس (۱ نفر) و اپیدمیولوژی (۱ نفر) قرار گرفت و از آنان خواسته شد با توجه به اهداف تحقیق در مورد CVR و CVI سوالات اظهار نظر کنند.
- سپس بر اساس جدول لاوشه سوالاتی که مقادیر CVR آنها بالاتر از ۰/۵۶ مورد پذیرش قرار گرفت.
- در ادامه برای تعیین CVI، سوالات از نظر "**ساده بودن**"، "**واضح بودن**" و "**مربوط بودن**" مورد بررسی قرار گرفته و سوالاتی که CVI آنها بالاتر از ۰/۷۹ بود قبول و بقیه حذف شدند.

روایی و پایایی ابزار:

پایایی ابزار یا Reliability:

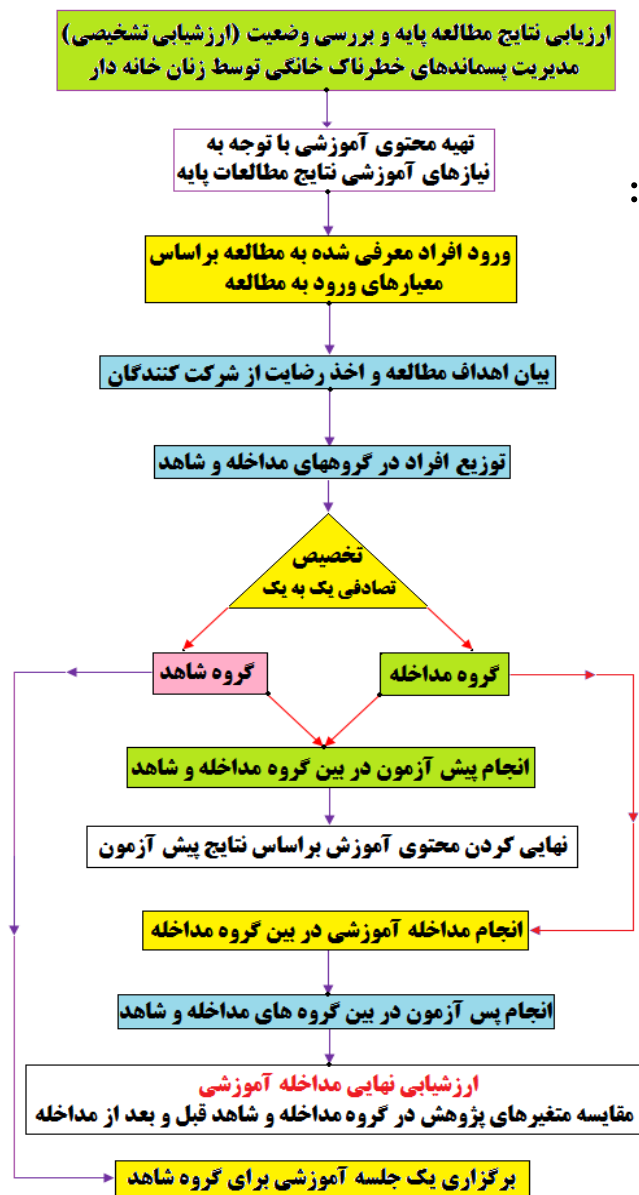
پایایی پرسشنامه نیز در مطالعه ای پایلوت بر روی ۱۵ نفر از زنان خانه دار مراجعه کننده به خانه فرهنگ رز با استفاده از سنجش میزان همبستگی درونی متغیرها (محاسبه ی ضریب آلفای کرونباخ) بررسی و سازه های که همسانی درونی آنها بالاتر از ۰/۷ بود مورد تایید قرار گرفت.

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر الگوی رفتار برنامه‌ریزی شده بر مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در زنان خانه‌دار شهر قزوین

روش اجرا و طراحی تحقیق:

مداخله آموزشی:

✍ - ارائه برنامه های آموزشی به دو صورت مستقیم و غیرمستقیم طی ۴ جلسه ی آموزشی ۵۰ تا ۶۰ دقیقه ای در طول ۴ هفته متوالی ارائه شد.

✍ - برای هر یک از جلسات آموزشی **اهداف رفتاری** تعیین و جهت دستیابی به این اهداف از **شیوه های مختلف آموزشی** استفاده شد.

✍ - ابتدا جلسات آموزشی با **سخنرانی** آغاز می شد. (روش سخنرانی به دلیل صرفه جویی در وقت و منابع، ارائه حجم زیادی مطالب نظری در یک جلسه و همچنین ایجاد احساس امنیت و مفید بودن در فراگیران انتخاب شد).

✍ - در ادامه با استفاده از شیوه های **مشارکتی و فعال سازی** مانند بحث گروهی، پرسش و پاسخ و تمرین عملی به مسائل و موضوعات مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی پرداخته می شد.

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر الگوی رفتار برنامه‌ریزی شده بر مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در زنان خانه‌دار شهر قزوین

محتوی جلسات مداخله‌ای آموزشی

شماره جلسه	عنوان جلسه	اهداف اختصاصی	روش، مواد و وسایل آموزشی	زمان	مدرس
اول	پسماندهای خطرناک خانگی	مفاهیم و کلیات، میزان تولید در ایران و جهان، قوانین مرتبط، طبقه‌بندی، وضعیت کنونی مدیریت و دفع در ایران و جهان انتشار انواع آلاینده‌های	سخنرانی و پرسش و پاسخ دیتا پروژکتور و وایت برد فایل آموزشی	۵۰ دقیقه	پژوهشگر
دوم	چالش‌ها و خطرات بهداشتی و زیست محیطی	خطرناک، روش‌های مواجهه، مخاطرات بهداشتی و ایمنی موثر بر سلامت و آلودگی‌های زیست محیطی 4R، روش‌های جداسازی، ایمنی نگهداری در منزل، جمع‌آوری و دفع ایمن تاسیسات پردازش استفاده مجدد	سخنرانی و پرسش و پاسخ دیتا پروژکتور و وایت برد فایل آموزشی	۶۰ دقیقه	پژوهشگر
سوم	کاهش در مبدأ، تفکیک و جداسازی، نگهداری و دفع ایمن	کاهش استفاده از محصولات خطرناک، جایگزینی با محصولات کم‌خطر یا بی‌خطر، برجسب خوانی، خرید سبز و انتخاب ایمن	سخنرانی و پرسش و پاسخ دیتا پروژکتور و وایت برد فایل آموزشی	۶۰ دقیقه	پژوهشگر
چهارم	زندگی توام با خلاقیت				

تجزیه و تحلیل داده‌ها:

- برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار SPSS (نسخه ۲۶) استفاده گردید.
- تحلیل‌های آماری در دو بخش **درون گروهی** و **بین گروهی** انجام گردید.
- برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آزمون‌های آماری توصیفی، آنالیز تی- تست مستقل و زوجی، مجذور کای دو استفاده شد.
- سطح معنی داری آزمون‌ها در این مطالعه ۵ درصد (۰/۰۵) در نظر گرفته شد.

نتایج آمار توصیفی حاصل از مطالعات جمعیت شناختی:

توزیع فراوانی سن شرکت کنندگان در گروه مداخله و شاهد

متغیر	دسته	گروه مداخله n = ۴۶		گروه شاهد n = ۴۶		chi-square (x ²)	P
		تعداد	درصد	تعداد	درصد		
سن	۱۵ تا ۲۵ ساله	۷	۱۵/۲۲	۸	۱۷/۳۹	۰/۷۴۶	۲/۶۹۹
	۲۶ تا ۳۵ ساله	۱۴	۳۰/۴۳	۱۷	۳۶/۹۵		
	۳۶ تا ۴۵ ساله	۱۶	۳۴/۷۸	۱۵	۳۲/۶۰		
	۴۶ تا ۵۵ ساله	۷	۱۵/۲۱	۵	۱۰/۸۶		
	بالای ۵۵ ساله	۲	۴/۳۴	۱	۲/۱۷		

توزیع فراوانی وضعیت تاهل شرکت کنندگان در گروه مداخله و شاهد

متغیر	دسته	گروه مداخله n = ۴۶		گروه شاهد n = ۴۶		chi-square (x ²)	P
		تعداد	درصد	تعداد	درصد		
وضعیت تاهل	متاهل	۴۱	۸۹/۱۳	۳۹	۸۴/۷۸	۱/۵۸۳	۰/۶۶۳
	مجرد	۱	۲/۱۷	۲	۴/۳۵		
	مطلقه	۱	۲/۱۷	۳	۶/۵۳		
	بیوه	۳	۶/۵۳	۲	۴/۳۵		

نتایج آمار توصیفی حاصل از مطالعات جمعیت شناختی:

توزیع فراوانی وضعیت تحصیلات شرکت کنندگان در گروه مداخله و شاهد

متغیر	طبقات	گروه مداخله n = ۴۶		گروه شاهد n = ۴۶		chi-square (x ²)	P
		تعداد	درصد	تعداد	درصد		
وضعیت تحصیلات	ابتدایی	۶	۱۳/۰۴	۴	۱۳/۰۴	۱/۷۰۸	۰/۸۸۸
	راهنمایی	۸	۱۷/۳۹	۷	۱۵/۲۲		
	دبیرستان	۱۰	۲۱/۷۴	۸	۱۷/۳۹		
	فوق دیپلم	۶	۱۳/۰۴	۸	۱۷/۳۹		
	لیسانس	۱۳	۲۸/۲۶	۱۷	۳۶/۹۶		
	فوق لیسانس	۳	۶/۵۲	۲	۴/۳۵		

توزیع فراوانی بعد خانوار شرکت کنندگان در گروه مداخله و شاهد

متغیر	طبقات	گروه مداخله n = ۴۶		گروه شاهد n = ۴۶		chi-square (x ²)	P
		تعداد	درصد	تعداد	درصد		
بعد خانوار	یک نفره	۱	۲/۱۷	۰	۰	۲/۲۴۷	۰/۶۹۰
	دو نفره	۱۳	۲۸/۲۶	۱۷	۳۶/۹۶		
	سه نفره	۱۵	۳۲/۶۱	۱۶	۳۴/۷۸		
	چهار نفره	۱۲	۲۶/۰۹	۱۰	۲۱/۷۴		
	۵ نفره و بالاتر	۵	۱۰/۸۷	۳	۶/۵۲		

نتایج آمار توصیفی حاصل از مطالعات جمعیت شناختی:

توزیع فراوانی درآمد خانوار شرکت‌کنندگان در گروه مداخله و شاهد

متغیر	طبقات (میلیون تومان)	گروه مداخله n = ۴۶		گروه شاهد n = ۴۶		chi-square (x ²)	P
		تعداد	درصد	تعداد	درصد		
درآمد خانوار	تا یک	۰	۰	۰	۰	۰/۹۰۲	۰/۵۷۴
	یک تا دو	۵	۱۰/۸۷	۷	۱۵/۲۲		
	دو تا سه	۲۲	۴۷/۸۲	۲۰	۴۳/۴۸		
	سه تا چهار	۱۵	۳۲/۶۱	۱۴	۳۰/۴۴		
	بالای چهار	۴	۸/۷	۵	۱۰/۸۷		

توزیع فراوانی وضعیت مسکن شرکت‌کنندگان در گروه مداخله و شاهد

متغیر	طبقات	گروه مداخله n = ۴۶		گروه شاهد n = ۴۶		chi-square (x ²)	P
		تعداد	درصد	تعداد	درصد		
وضعیت مسکن	آ. شخصی	۲۰	۴۳/۴۸	۲۲	۴۷/۸۳	۰/۹۵۴	۰/۸۱۲
	آ. استیجاری	۱۹	۴۱/۳۱	۲۰	۴۳/۴۸		
	و. شخصی	۵	۱۰/۸۷	۳	۶/۵۲		
	و. استیجاری	۰	۰	۰	۰		
	سازمائی	۲	۴/۳۵	۱	۲/۱۷		

آپارتمان ** ویلا (منظور منازلی که در یک یا دو طبقه با ارتباط عمودی و ورودی یکسان ساخته شده و مورد استفاده یک خانواده قرار می‌گیرند یا خانه حیاط‌دار شهری)

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر الگوی رفتار برنامه‌ریزی شده بر مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در زنان خانه‌دار شهر قزوین

نتایج آمار توصیفی حاصل از مطالعات جمعیت شناختی:

توزیع فراوانی خودروی شخصی شرکت‌کنندگان در گروه مداخله و شاهد

متغیر	طبقات	گروه مداخله n = ۴۶		گروه شاهد n = ۴۶		chi-square (x ²)	P
		تعداد	درصد	تعداد	درصد		
خودرو شخصی	بلی	۳۱	۶۷/۴	۲۸	۶۰/۸۷	۰/۴۲۵	۰/۵۱۴
	خیر	۱۵	۳۲/۶	۱۸	۳۹/۱۳		

نتایج مربوط به تاثیر مداخله آموزشی:

میانگین نمره نگرش در دو گروه مداخله و شاهد قبل و بعد از مداخله آموزشی

گروه	قبل از آزمون		بعد از آزمون		اختلاف میانگین	آزمون تی زوجی
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار		
مداخله	۳۷/۳۴	۲/۲۹	۵۱/۹۳	۲/۲۱	۱۴/۵۹	۰/۰۰۰
شاهد	۳۷/۰۶	۲/۹۱	۳۶/۶۹	۲/۰۹	-۰/۳۷	۰/۴۸۱
آزمون تی مستقل	۰/۶۰۷		۰/۰۰۰۱			

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر الگوی رفتار برنامه‌ریزی شده بر مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در زنان خانه‌دار شهر قزوین

نتایج مربوط به تاثیر مداخله آموزشی:

میانگین نمره نگرش در دو گروه مداخله و شاهد قبل و بعد از مداخله آموزشی

گروه	قبل از آزمون		بعد از آزمون		اختلاف میانگین	آزمون تی زوجی
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار		
مداخله	۳۷/۳۴	۲/۲۹	۵۱/۹۳	۲/۲۱	۱۴/۵۹	۰/۰۰۰
شاهد	۳۷/۰۶	۲/۹۱	۳۶/۶۹	۲/۰۹	-۰/۳۷	۰/۴۸۱
آزمون تی مستقل	۰/۶۰۷		۰/۰۰۰۱			

میانگین نمره هنجارهای انتزاعی در دو گروه مداخله و شاهد قبل و بعد از مداخله آموزشی

گروه	قبل از آزمون		بعد از آزمون		اختلاف میانگین	آزمون تی زوجی
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار		
مداخله	۱۳/۳۲	۲/۳۲	۲۱/۷۸	۲/۰۴	۸/۴۶	۰/۰۰۰
شاهد	۱۳/۷۶	۲/۳۵	۱۵/۰۲	۲/۸۶	۱/۲۶	۰/۳۶۶
آزمون تی مستقل	۰/۳۷۶		۰/۰۰۰			

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر الگوی رفتار برنامه‌ریزی شده بر مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در زنان خانه‌دار شهر قزوین

نتایج مربوط به تاثیر مداخله آموزشی:

میانگین نمره قصد رفتاری در دو گروه مداخله و شاهد قبل و بعد از مداخله آموزشی

گروه	قبل از آزمون		بعد از آزمون		اختلاف میانگین	آزمون تی زوجی
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار		
مداخله	۱۰/۴۳	۱/۳۲	۱۳/۹۵	۱/۲۲	۳/۵۲	۰/۰۰۰
شاهد	۱۰/۷۳	۱/۲۸	۱۱/۱۳	۱/۲۷	۰/۴	۰/۲۳۷
آزمون تی مستقل		۰/۲۶۸			۰/۰۰۰	

میانگین نمره رفتار مدیریت HHW در دو گروه مداخله و شاهد قبل و بعد از مداخله آموزشی

گروه	قبل از آزمون		بعد از آزمون		اختلاف میانگین	آزمون تی زوجی
	میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار		
مداخله	۱/۶۵	۰/۹۴	۴/۳۲	۰/۷۰	۲/۶۷	۰/۰۰۰
شاهد	۱/۴۷	۰/۷۵	۱/۶۵	۰/۸۲	۰/۱۸	۰/۲۷۲
آزمون تی مستقل		۰/۳۳۲			۰/۰۰۰	

بحث:

✍ - براساس نتایج آزمون کای اسکوئر از نظر متغیرهای جمعیت شناختی و زمینه ای شرکت کنندگان در زمینه معیارهای انتخاب گروه های مداخله و کنترل تفاوت آماری معنی داری وجود نداشت ($P > 0/05$) به عبارتی هر دو گروه دارای ویژگی های جمعیت شناختی یکسانی بودند این مطلب گویای **همگون بودن گروه های انتخاب شده برای مطالعه** بود.

✍ - در این مطالعه نگرش، هنجارهای انتزاعی، کنترل رفتاری درک شده، قصد رفتاری و رفتار مدیریت HHW **قبل از اجرای برنامه آموزشی** در بین گروه های مداخله و کنترل **تفاوت معناداری نداشتند**.

بحث:

✍ - در این مطالعه مداخله آموزشی صورت گرفته، دارای تاثیر معناداری بر روی میزان نگرش افراد گروه مداخله داشت. هرچه نگرش نسبت به رفتارهای جداسازی پسماند مثبت تر باشد، قصد انجام رفتارهای مدیریت HHW بیشتر است.

✍ - نتایج مطالعه صادقی و همکاران نشان داد که سطح نگرش ارتباط مثبتی با سایر اجزای مدل جامع تغییر رفتار جداسازی پسماند داشت به طوری که افزایش سطح نگرش افراد منجر به عملکرد بهتر افراد در فرآیند بازیافت پسماند می گردید.

✍ - نتایج مطالعه پاکپور و همکاران با عنوان رفتار پسماند خانگی در میان جامعه نمونه ایرانی نیز نشان داد که نگرش نقش معنی داری در پیش بینی قصد بازیافت پسماندهای خانگی دارد.

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر الگوی رفتار برنامه‌ریزی شده بر مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در زنان خانه‌دار شهر قزوین

بحث:

✍️ - نتایج مطالعه Knussen و همکاران نشان داد که نگرش نقش بسیار مهمی در قصد رفتار بازیافت پسماند در میان شرکت کنندگان داشت.

✍️ - نتایج مطالعه Karout و همکاران با عنوان تاثیر دانش و نگرش بر روی مدیریت پسماندهای جامد نیز نشان داد که آموزش تاثیر مثبتی بر روی نگرش مثبت نسبت به مدیریت بهتر پسماندهای جامد و بازیافت در مبدا دارد.

✍️ - در این مطالعه میانگین نمره **هنجارهای ذهنی** در گروه مداخله بعد از اجرای آموزشی افزایش معنی داری داشت.

بحث:

✍️ - نتایج مطالعه صادقی و همکاران نیز نتایج نشان داد که با انجام مداخله آموزشی میانگین نمره هنجارهای ذهنی شرکت کنندگان پس از مداخله آموزشی افزایش یافت. همچنین در این مطالعه رابطه معنی داری بین هنجارهای ذهنی و خودکارآمدی با کنترل رفتاری درک شده نسبت به جداسازی پسماند در مبدا وجود داشت.

✍️ - در مطالعه حقیقت جو و همکاران هنجارهای ذهنی (تبعیت از دیدگاه های اطرافیان مهم) با انجام رفتار بازیافت ارتباط نداشت و پیشگویی کننده رفتار بازیافت نیز نبود در صورتی که هنجار توصیفی علاوه بر داشتن ارتباط با رفتار بازیافت، پیشگویی کننده انجام رفتار نیز بود به گونه ای که شهروندانی که اطرافیان و بستگانشان رفتار بازیافت را انجام می دادند احتمال بیشتری داشت که اقدام به رفتار نمایند.

بحث:

✍️ - همچنین نتایج مطالعه Hage نشان داد که رفتار بازیافت بیش از اینکه تحت تأثیر دیدگاه اطرافیان قرار گیرد به داشتن زمان، تسهیلات (کنترل رفتاری درک شده) و توانمندی خود فرد (خودکارآمدی درک شده) وابسته است.

✍️ - طبق نتایج این مطالعه، **کنترل رفتاری درک شده**، قبل و بعد از مداخله آموزشی تفاوت معناداری داشت که نشان دهنده موثر بودن مداخله آموزشی صورت گرفته بر اساس تئوری رفتار برنامه‌ریزی شده است.

✍️ - نتایج مطالعه حقیقت جو و همکاران نشان داد کنترل رفتاری درک شده با انجام رفتار بازیافت در ارتباط بوده ولی پیشگویی کنندهٔ انجام رفتار بازیافت نیست.

بحث:

✍ - در مطالعه Ma و همکاران نیز کنترل رفتاری درک شده تعیین کننده مهمی در قصد رفتاری بازیافت در مبدا نبود با این وجود نقش مهمی در اثر مستقیم بر رفتار بازیافت مشارکت کنندگان داشت.

✍ - اجزن بیان می کند کنترل رفتاری درک شده یک عامل مهم و مؤثر بر انجام رفتار است. زمانی که افراد در مورد توانایی شان از انجام رفتارهای خاص مطمئن نیستند، ارزیابی کنترل رفتاری درک شده می تواند به پیش بینی این رفتارها کمک نماید.

✍ - نتایج مطالعه حاضر نشان داد که مداخله آموزشی صورت گرفته بر اساس تئوری رفتار برنامه ریزی شده بر نمره قصد تاثیر معنی داری داشته است. قصد رفتاری پیش بینی کننده انجام رفتارهای بازیافت پسماند است .

بررسی تاثیر آموزش مبتنی بر الگوی رفتار برنامه‌ریزی شده بر مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در زنان خانه‌دار شهر قزوین

بحث:

✍️ - نتایج مطالعه حقیقت جو و همکاران نشان داد که قصد رفتار با انجام رفتار ارتباط داشت و پیشگویی کننده رفتار بود.

✍️ - نتایج مطالعه تقدیسی و همکاران نیز نشان که مداخله آموزشی تاثیر قابل توجهی بر قصد رفتار بازیافت دانش آموزان دارد.

✍️ - نتایج مطالعه Milnu و همکاران نیز نشان دادند در جایی که ارتباط بین قصد و رفتار قویتر باشد، به طور معنی داری شاهد بروز رفتارهای مورد نظر هستیم.

✍️ - در این مطالعه نمره رفتار در گروه مداخله بعد از انجام مداخله آموزشی افزایش معنی داری داشت.

بحث:

✍️ - نتایج مطالعه صادقی و همکاران نشان داد که مداخله آموزشی می تواند سطوح سازه های نگرش، نرم های انتزاعی، کنترل رفتاری درک شده و خودکارآمدی را به طور قابل توجهی افزایش داده و از این طریق رفتار افراد را نسبت به جداسازی پسماند ارتقاء دهد.

✍️ - نتایج مطالعه Zhang و همکاران نشان داد که آموزش تاثیر قابل توجهی در رفتار تفکیک پسماند در مبدا در بین شرکت کنندگان داشت.

✍️ - در مطالعه اسنی هوتا، پدیده ای به نام شکاف قصد و رفتار مشاهده شده، که تئوری رفتار برنامه‌ریزی شده قادر به تبیین آنها نیست. درواقع محدود بودن قدرت پیش‌گویی تئوری رفتار برنامه‌ریزی شده یکی از انتقادات وارد بر آن است.

نتیجه گیری:

✍️ - یافته‌های این مطالعه **اثر بخشی مداخله آموزشی** تئوری محور بر اساس کاربرد تئوری رفتار برنامه‌ریزی شده در رفتار مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی در زنان خانه‌دار را نشان داد.

✍️ - آموزش افراد جامعه بر مبنای مدل‌ها و تئوری‌های تغییر رفتار در زمینه مدیریت پسماندهای خطرناک خانگی می‌تواند موجب کاهش چشمگیر استفاده از مواد خطرناک و جمع‌آوری و دفع ایمن آنها جهت جلوگیری از انتشار در محیط زیست و پیشگیری از خطرات مرتبط با سلامت عمومی و محیط زیست باشد.

تقدیر و تشکر:

✍️ - از حمایت های مادی و معنوی پدر و مادرم و همسرم

✍️ - از راهنمایی ها و کمک های بی دریغ اساتید عزیز راهنما (آقای دکتر محمدی) و مشاور (آقای دکتر شیخی و آقای دکتر امام جمعه)

✍️ - از همکاری و مساعدت همکاران عزیزم در معاونت فرهنگی دانشجویی

✍️ - از همکاری و مساعدت ریاست محترم دانشکده و معاونین محترم ایشان

✍️ - از همکاری و مساعدت همکاران محترم اداره آموزش و پژوهش دانشکده

✍️ - از همکاری و مساعدت پرسنل محترم بخش خدمات دانشکده

✍️ - از بودن در کنار دوستان و همکلاسی های عزیزم

Thanks

با تشکر از توجه شما

دانشکده بهداشت
دانشگاه علوم پزشکی فزوپن